

Falkenbergs kommun

Rektorn vid Hjortsbergsskolan

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Hjortsbergsskolan
i Falkenbergs kommun

Tillsyn i Hjortsbergsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Falkenbergs kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Hjortsbergsskolan besöktes av Skolinspektionen den 21 och 22 maj 2014.

Fakta om skolenheten

Hjortsbergsskolan ligger i centralorten Falkenberg. Här går eleverna i förskoleklass och årskurserna 1-5. Det går cirka 250 elever på skolenheten. Skolan är organiserad i tolv klasser, tvåparallelliga grupper från förskoleklass till och med årskurs 5. Hjortsbergsskolan har tidigare haft åldersblandade klasser men har nu enbart åldershomogena klasser. Det finns fyra stycken fritidsavdelningar. Skolenheten leds av en rektor. I samma byggnad finns också grundsärskola från förskoleklass till och med årskurs 5 som har en egen rektor.

Enligt Skolverkets officiella statistik nådde nästan samtliga elever i årskurs 3 de nationella kunskapskrav år 2013 i svenska, naturorienterande och samhällsorienterande ämnen men med undantag för matematik. 65 procent av eleverna klarade samtliga delprov på de nationella ämnesproven i matematik. Enligt skolenhetens egna uppgifter nådde flertalet av eleverna kunskapskraven som minst ska uppnås i matematik i slutet av läsåret.

Helhetsbedömning

Hjortsbergsskolan har inte redovisat elevernas kunskapsresultat över tid men det framkommer under besöket att elevernas resultat i matematik i årskurs 3 har varit låga under ett antal år. Trots det har skolenheten inte analyserat varför resultaten ser ut som de gör för att kunna sätta in åtgärder för att öka elevernas måluppfyllelse.

Skolinspektionen bedömer att Hjortsbergsskolan saknar ett systematiskt kvalitetsarbete bestående av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen vid skolenheten. Det finns ett dokument som anger vilka underlag som ska tas fram och analyseras, men det saknas planering för hur skolenheten under pågående läsår arbetar med att genomföra åtgärder som ska utveckla verksamheten. Det saknas även strategier för hur arbetet ska genomföras, dokumenteras och utvärderas både på skol- och arbetslagsnivå. Skolinspektionen bedömer att elevernas kunskapsresultat och resultaten av utvecklingsarbetet måste analyseras så att skolenheten kan pröva och utveckla metoder för att öka måluppfyllelsen och göra förändringar för att underlätta för eleverna att nå bättre kunskapsresultat.

Tillsynen visar att eleverna vet vilka mål de arbetar mot och varför och de har ett visst inflytande på arbetssätt och arbetsformer. Skolinspektionen bedömer att lärarna måste utveckla arbetet med att ge eleverna ett reellt inflytande över sitt lärande. Skolenheten har under flera år haft elevinflytande som ett utvecklingsområde. Trots att detta är ett politiskt beslut har elevinflytandet inte förbättrats i större omfattning. Det är anmärkningsvärt även med tanke på det föreläggande som Skolinspektionen gav vid tillsynen år 2009.

Enligt Skolinspektionens bedömning finns det endast ett fåtal tillfällen då det sker en samverkan mellan grundskolans och grundsärskolans personal och elever, trots att förutsättningar finns i och med att de befinner sig i samma byggnad. Lärarna från de olika skolformerna utbyter inte på ett medvetet sätt kunskaper och erfarenheter med varandra, även om det kan förekomma spontant. Skolinspektionen finner detta anmärkningsvärt, framför allt då skolenheten i sin plan mot diskriminering och kränkande behandling har betonat värdet av samarbete mellan skolformerna och formulerat detta i ett mål i sitt värdegrundsarbete.

Nedan följer en mer detaljerad redogörelse för de brister som Skolinspektionen kunnat konstatera vid sin tillsyn samt de ingripanden som Skolinspektionen funnit befogade med anledning av de konstaterade bristerna.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Falkenbergs kommun att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 29 september 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Falkenbergs kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna ska ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt läroplanen ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till

att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Rektor har ansvaret för att skolenhetens arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Det är, enligt läroplanen, inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värderingar. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer.

Enligt rektorn och lärarna har det inte diskuterats hur elevinflytandet ska genomföras på skolenheten utan det är upp till varje lärare. Utveckling av elevinflytandet är ett politiskt prioriterat mål i kommunen och har enligt rektor funnits under de drygt tre år som hon har arbetat som rektor. Trots att det har funnits utvecklingsområde på skolenheten under flera år visar resultat av skolenhetens elevenkäter och elevintervjuer att inflytandet inte ökar. Snarare kan man se en sjunkande tendens vid mätningarna. Det framkommer vid intervju med rektorn att det är svårt att få en samsyn bland lärarna om vad inflytande och delaktighet står för och att alla lärare inte ger eleverna inflytande i den omfattning de har rätt till. Enligt rektorn tycker lärarna att eleverna är delaktiga och har inflytande. Det bekräftas också i lärarintervjun att eleverna främst har inflytande över hur till exempel redovisningar ska gå till, men inte så mycket över undervisningens innehåll.

Eleverna uppger att de ibland kan påverka hur de vill arbeta och redovisa arbeten i några ämnen. Men de uppger att de inte kan påverka planeringen av innehållet i undervisningen. Oftast bestämmer lärarna vad eleverna ska göra utan att involvera dem i planeringen.

Utredningen visar att eleverna inte ges möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen genom att de inte får ett reellt inflytande på innehållet i undervisningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet och studiero

Bedömning

Falkenbergs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Vid skolenheten ska åtgärder genomföras för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling

- Det ska finnas en plan mot kränkande behandling som anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling långsiktigt det aktuella året samt ska innehålla en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Hjortbergsskolan har en plan mot diskriminering och kränkande behandling som gäller för läsåret 2013/14. Planen omfattar förutom grundskolan även verksamheterna fritidshem och grundsärskolan. I planen beskrivs hur fjolårets plan har utvärderats. Den kartläggning som planerades till våren 2013 har inte genomförts, således finns inga åtgärder beskrivna som skulle genomföras under läsåret. Vid tidpunkten för tillsynen har en kartläggnings just avslutats och skolenheten har inte hunnit ta fram några resultat. Under planens rubriker "främjande insatser" och "förebyggande åtgärder" finns målbeskrivningar och åtgärder beskrivna. Exempel på sådana målbeskrivningar är "generella insatser som görs för att skolenheten ska präglas av mångfald, respekt och lika rättigheter" och "Hjortbergsskolans unika möjligheter och förutsättningar att vara en skola för alla barn då skolenheten rymmer både grundsärskola och grundskola". Vid rektors-, lärar- och elevintervjuer har det framkommit att det inte pågår något sådant målinriktat värdegrundsarbete i arbetslagen. Vid tillsynen framkommer inte heller att någon samverkan mellan grundskolans och grundsärskolans lärare och elever förekommer.

Det har framkommit vid intervjun med eleverna att det är flera elever som känner sig otrygga och rädda på rasterna och att det är svårt med studieron i vissa klasser. Detta bekräftas också i svaren på Skolinspektionens elevenkät där cirka en tredjedel av eleverna som deltog svarar att de blir störda av andra elever under lektionerna. Lärarna säger i intervjun att de uppfattar att de flesta elever är trygga i skolan. De bekräftar också att de känner till att det finns oro i vissa grupper bland de äldre eleverna. Däremot säger både elever, lärare och rektorn på intervjuerna att om det händer det inträffar någon incident där till

exempel en elev blir kränkt, tar lärarna tag i det omgående. Det finns även en värdegrundspedagog knuten till vissa klasser.

Utredningen visar att det inte finns några resultat av den kartläggning av riskområden på skolenheten som nyligen genomförts. Det är viktigt för att skolenheten ska kunna vidta åtgärder för att säkerställa tryggheten för eleverna, till exempel att eleverna känner sig trygga på rasterna. Utredningen visar också att skolenheten inte bedriver något målinriktat förebyggande värdegrundsarbete och att de beslutade åtgärder som beskrivs i planen för kränkande behandling för att förhindra att elever utsätts för kränkande behandling inte genomförs på skolenheten. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

6 kap. 7-8 och 10§ skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Falkenbergs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen
- Rektor ska ta ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat

Motivering

Enlig skollagen ansvarar rektorn för att det genomförs ett kvalitetsarbete på skolenhetsnivå som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal på skolenheten det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Det framkommer vid lärarintervjun att rektorn för diskussioner med lärarna om elevernas kunskapsresultat. Rektorn uppger i verksamhetsredogörelsen att elevernas resultat är goda men att skolenheten har en del att arbeta med för att förbättra elevernas kunskapsresultat framför allt i matematik. Detta bland annat genom att analysera tänkbara orsaker till resultaten. Elevernas kunskapsresultat i matematik i årskurs 3 har enligt rektorn och lärarna varit lågt under flera år och det behövs förändrade insatser för att förbättra resultaten. Trots att

skolenheten följer upp elevernas kunskaper genom många tester i till exempel matematik, har områden som behöver förbättras i ämnet inte kunna identifieras.

Exempel på utvecklingsområden som skolenheten arbetar med detta läsår är enligt rektorn det formativa lärandet, den digitala kompetensen och ledarskapet i klassrummet. Men arbetslagen har inga krav på att dokumentera det arbetet och rektorn kan inte redogöra för hur arbetslagen utvecklar dessa områden. Enligt rektorn utvärderas arbetet i slutet av läsåret och ska då analyseras. Det förekommer inte heller något målinriktat värdegrundsarbete på skolenheten trots att mål och åtgärder finns beskrivna i Hjortbergsskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling. Utvecklingsarbetet med elevinflytande, som är ett politiskt beslutat utvecklingsområde, sker inte heller systematiskt och kontinuerligt på skolenheten.

Vid tillsynen presenterar rektorn det kvalitetsarbete som kommer att genomföras nästa läsår. Det redovisas i form av en matris över områden som ska följas upp och kartläggas av rektor genom enkäter och intervjuer. Rektor beskriver att mer tid måste läggas på att göra bättre analyser av skolenhetens resultat för att kunna identifiera de områden som behöver förbättras och formulera åtgärder. Rektorn kan däremot inte redovisa hur kvalitetsarbetet ska genomföras på skolenheten.

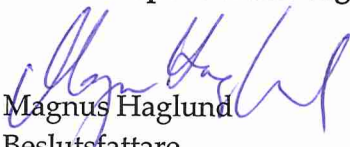
Utredningen visar att rektorn inte tar ansvar för att det bedrivs systematiskt kvalitetsarbete bestående av uppföljning och utveckling av utbildningen vid skolenheten. Det saknas analys av elevernas uppnådda resultat och därmed konkreta åtgärder för att förbättra resultaten. Det medför att rektorn saknar de underlag som behövs för att tydliggöra vilka nya prioriteringar, pedagogiska insatser och organisatoriska förändringar som kan behövas i verksamheten. Det blir då svårt för skolans rektor och lärare att förstå varför resultaten ser ut som de gör både på individ- och skolnivå. En förutsättning för att utveckla utbildningen är att rektorn säkerställer att lärare är delaktiga i kvalitetsarbetet och vet vad som ska förbättras. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråd Ulla-Britt Norin och avdelningsjurist Charlotte Fagher deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Beslutsfattare

Karin Yllö-Werner
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.